

Tidligere stortingspresident Guttorm Hansen finner Quislings kupp-planer oppsiktsvekkende. Han kjente heller ikke til at Norge hadde hemmelige sikkerhetsstyrker. (Foto: Vidar Ruud).

— Kupp-planene oppsiktsvekkende

JEG HUSKER at i mitt miljø i Namsos ble Quisling som forsvarsminister alltid oppfattet som en farlig mann. På den måten er ikke nyheten om at han gikk med planer for et statskupp også før han slo til i 1940, noe sjokk. Det for meg helt oppsiktsvekkende er at han fra sin posisjon i Bondeparti-regjeringen planla et militært kupp i 1932, og at planene var så detaljerte som det her framgår.

Det sier Guttorm Hansen i forbindelse med de opplysninger om forsvarsminister Quislings langt framskredne planer om et militærkupp som er funnet i Forsvarsdepartementets arkiv, og som Nils Ivar Agøy legger fram i Arbeiderbladet i dag.

Sikkerhetsstyrker ukjent

— Jeg kjente heller ikke til at vi i Norge hadde hemmelige sikkerhetsstyrker av det omfang som her beskrives, og som kunne settes inn mot befolkningen. Jeg har jo alltid trodd at dersom det hadde kommet til en slik konfrontasjon som det her ble lagt opp til, var det den regulære hæren som ville bli forsøkt brukt — og det ville jo vært vanskelig med det sterke innslag av arbeidergutter som vernepliktshæren naturligvis hadde.

— Det jeg vet, er at Quisling og en del næringslivstopper diskuterte muligheten

— At Quisling fra sin posisjon i Bondeparti-regjeringen i detalj planla et militærkupp i 1932, slik Arbeiderbladet nå legger fram, er rett og slett oppsiktsvekkende, sier tidligere stortingspresident Guttorm Hansen.

• Av BENGT CALMEYER

av at regjeringen ikke skulle gå av ved et mistillitsvotum i Stortinget — og det ville jo vært begynnelsen på et statskupp. Det avslører i seg selv hans antidemokratiske og autoritære sinnelag, og jeg må si at jeg er mildt sagt forbauset over den ufarliggjøring av Quisling som nå pågår blant en del historikere. Dette må jo radikalt endre bildet av Quisling og hans bevegelse. Hvis man leser for eksempel regjeringskollegaen Asbjørn Lindboes bok om de urolige trettiåra, får man jo et ganske dypt inntrykk av hva slags person Quisling var. Bruken av militærstyrker under Menstad-konflikten, og ved fløterkonfliktene i Julussa og Randsfjorden, var jo også avslørende for disse kreftene.

Ukjent for Nygaardsvold

— Tror du Nygaardsvold og andre i ettertid har fått kjennskap til kupp-planene i 1932?

— Jeg er nokså sikker på at dette har vært ukjent like til nå. Med sin inngrodde mistro til det militære ville Nygaardsvold ha reagert. Quisling ble ansett som farlig, en nazist — men at han hadde så konkrete og detaljerte planer for statskupp, må ha vært ukjent også blant arbeiderpartipolitikere fra dengang. Etter disse avsløringene ser det for meg faktisk ut som om Nordahl Grieg var den som så klartest når det gjaldt Quisling. Han la jo ikke fingrene i mellom i det han skrev.

— Hvilken rolle spilte Samfundsvernet og hemmelige «private» hvite garder i denne truselen?

— Det vet jeg ikke. Personlig har jeg liten erfaring med Samfundsvernet. Det må ha stått svakt i Trøndelag, vi hørte lite om det. Andre steder, hvor klasse-skillene var mer markante, var det nok bedre grobunn, for eksempel i Hedmark og Oppland. Også i Oslo sto det sterkt.